



PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

ZELENÝ BARON PAN LIBOR KŘIVÁNEK



Zpracoval tým studentů Gymnázia Jana Palacha v Mělníce (Lucie Čelikovská, Tomáš Danihlík, Adéla Dutková, Adam Hackl, Tereza Zavadilová a výtvarník Matěj Šlajs) v průběhu března až května 2016.

Učitelka: Ilona Němcová

Scénář k rozhlasové nahrávce

Tomáš Rádi bychom Vám představili pana Libora Křivánka, který nám, studentům Gymnázia Jana Palacha v Mělníce, vyprávěl svůj životní příběh.

Moje celé jméno je Libor Křivánek, a narodil jsem se v osadě Chýnov, v obci Libčice 14. února 1936 na statku číslo 3.



Libor Křivánek, 1940

Tomáš Narodil se jako deváté z jedenácti dětí evangelických sedláků, manželů Křivánkových, kteří v Chýnově měli hospodářství.

Lucie Bezstarostné dětství nenarušila ani druhá světová válka. Naopak. Místní děti školou povinné se vždy těšily na nálety, protože kvůli nim vždy skončily školu dříve

Okolo jedenácté zahoukaly sirény, my jsme spláchli tašky a prchali jsme každé domů.

Lucie Pan Křivánek dokonce vzpomíná na jeden z posledních náletů v roce 1945, kdy před jejich domem postavili improvizovanou barikádu.

A najednou z něčeho nic se blížilo nízko letadlo, docela.

Lucie Pan Křivánek a jeho kamarádi se rozutekli každý domů. V ten samý moment

jeden barikádník vystřelil na letící letadlo z pistole.

V ten moment, jak střelil, já zakopl a padnul jsem na ten chodník pod okna. Maminka to viděla z okna. Já jsem padnul na škváru, a chvíli jsem nevstával, protože jsem byl votřesený, ale pak jsem vstal. No samozřejmě uřvanej, špinavej, roztrhanej a hnál jsem domů a rychle se schovat mamince pod sukně. Takže to byl zážitek a vlastně jsem byl první padlej revolucionář.

Tereza Po válce nastoupil pan Křivánek na kralupské gymnázium do primy, ale když nový komunistický režim zrušil všechna osmiletá gymnázia, vrátil se zpátky na svoji měšťanku, což nesl velmi nelibě.

A byly s tím takový trošku peripetie, pan ředitel měl proslov o tom, že není možné, aby lidově demokratické zřízení nechávalo studovat lidi, u nichž je předpoklad, že nebudou zrovna pro toto zřízení nadšeni.

Tereza Tady jako jeden z premiantů úspěšně složil závěrečné zkoušky, ale z ideologických důvodů (kvůli původu rodičů) nebyl přijat na žádné gymnázium.

Adéla Bezstarostné dětství skončilo. Rodina v důsledku kolektivizace přišla roku 1950 o majetek, musela se přestěhovat na druhý konec vesnice, pan Křivánek nemohl studovat.

Obdivuji je dodnes, jak to přežili naši rodiče. To musela bejt krutost na kvadrát. To neumím popsat a nikdy nefňukali, nikdy nenařikali. A vždycky byli nad věcí. A že to byla starost, abysme se užívali. Oni vůbec nedostali penzi žádnou.



První poválené dožínky. Chasa děkuje hospodáři. 1945

Adéla Otec byl dokonce obviněn z nasazení mandelinky bramborové na místní pole.

Otec, protože neměl, co dělat, tak chodil do polí, do lesa.

A nachomejtl se v místech, kde byla bramborová pole. A místní špehouni hned zjistili, že párkrát tou samou cestou prošel. To byl důvod, proč ho nařknout z toho, že tam roznáší amerického brouka mandelinku bramborovou.

Adéla Pan Křivánek se dostal alespoň na ruzyňskou zahradnickou školu, která nově vznikla a měla nouzi o žáky, ale již po roce mu byla studia znemožněna a on byl s dalšími dětmi buržoazních rodičů poslán na práci na státní statek v pohraničním Osoblažsku:

a tam jedním příkazem bylo nařízeno - během prázdnin, aby se nebouřili lidi, že je přerušeno studium, a že budeme posláni na státní statky, kde je zajištěn: odborný růst, sociální podmínky, že jsou úspěšné a dokonce výhoda v převýchově, že tam bude.

Tomáš Společně tu pracoval s dalšími 40 chlapci ve věku od 16 až do 24 let. Většina z nich zůstala i později nadále přáteli. Pan Křivánek se dokonce dál přátelil s budoucím dědicem zámku v Jemništi Janem Bosco Šternbergem. Statek byl úplně vybydlený, celá oblast byla liduprázdná,

Byli jsme tak trochu zoufalci. Práce nám nevadila, ale ubytování, odtržení od rodin, to prostředí samo bylo deprimující.

Tomáš za války tu několikrát přešla fronta. Ti, kteří sem byli posláni, si museli postavit vlastní přístřešek a i hygienické podmínky byly špatné.

Tam jsme byli ubytováni na takový velký ratejně. Bylo to původně z půdy. Jenom podhodili rákos a udělali z toho letní ubytovnu.

Museli jsme nejdříve vymést obilí, pak vyhnat myši, pak tam nastrkat postele, který byly někde. Na tý cimře nás bylo asi osmnáct.



Osoblaha (pan L. Křivánek pátý zleva)

Tereza Museli se mýt v potoce. Při tom zažili nejednu legraci.

Jsme se šli mejt na jedněch schodech a u druhéh schodů byla zase jiná parta kluků, no a ty přišli na to, když šli vymetat kamna, že tu vodu, nám trochu osladí.

Pacholci vzali saze a po tom proudu to nasypali no a my v zápalu boje zmrzli, jsme si to na sebe rychle naházeli a začali jsme ječet, protože jsme byli černý.

Tereza Pan Křivánek vzpomíná na chladné noci:

A první naše zpráva byla - mamí pošli peřinu...a k tomu něco k snědku.

Tereza Přes noc se na peřině vytvořila jinovatka, jaká to byla zima.

Lucie Vyprávěl nám, jak po práci ve svém volném čase chodívali do vzdáleného města na zábavy, v zimě dokonce i v třicetistupňových mrazech. Ale práce byla těžká, pan Křivánek vzpomíná na dobývání zmrzlé cukrové řepy, při které si zničil klouby. Vzpomíná také na hlídání krav.

My jsme pásli na samých hranicích, což bylo bejvalý Německo, v tuhle dobu už Polsko a tam se tradovalo, že kdo překročí hranici, tak jde na rok nebo na půl roku budovat Varšavu.

Tomáš A vyprávěl nám také to, jak poprvé usedl na koňský hřbet, jak se s ním kůň dal do cvalu, prudce zabrzdil před velkou dírou a vyhodil pana Křivánka daleko před sebe

No a teď von zůstal na jedny straně, já taky a připadalo mi, že jsme voba stejně vykulený.

Tomáš Rodinu mohl pan Křivánek navštěvovat jednou za půl roku.

Takže na Vánoce se nás dostala polovina domů, asi tak zhruba na těch 4-5 dní a ta druhá polovina, což jsem byl já, až na Velikonoce v dubnu.

Tomáš Když se z Osoblahy po dvou letech vrátil, pracoval rok v ovocných sadech státních statků Praha, načež byl poslán na kurz do Kopidlna. Po jeho úspěšném absolvování mu hodný pan ředitel umožnil dostudovat na mistrovské škole, po jejímž ukončení byl pan Křivánek zaměstnán v mělnickém podniku Ovoce a zelenina. A díky práci se zde usadil, oženil a dodnes žije v Mlázicích jako velmi aktivní důchodce. Jeho koníčkem je zedničina a zahrádkářství, ale nadále se schází i s těmi, se kterými prožil léta na Osoblaze. Říkají si Zelení baroni.

Tomáš A motto pana Křivánka?

Lidé bděte - znamená to vyzývat k tomu, že lidi mají pořád být ve střehu, protože každá demokracie je ohrožená předem svou podstatou. Pokud by se nebránila, ztratí se.



Pracovní tým s panem Liborem Křivánkem

(zleva stojící: A. Dutková, Tereza Zavadilová, Libor Křivánek, Ilona Němcová, Adam Hackl, zleva dole Lucie Čelikovská, Tomáš Danihlík)



Studium materiálů

(T. Danihlík, L. Čelikovská, A. Dutková, T. Zavadilová)



Natáčení v rozhlase

(zleva L. Čelikovská, A. Hackl, T. Danihlík, A. Dutková, L. Čelikovská)



Výtvarník Matěj Šlajs s komiksem